

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 11. septembra 1878.

Obseg: Letošnja letina v našem cesarstvu. — Postave za napredek govedoreje je treba. — Gospodarske novice. — Ponižna poslopja za ljudske šole, ne pa velike palače. — „Domovinoslovje za ljudske šole“. — Popotne črtice. (Dalje.) — Razložki narodov jutrovih in večernih dežel. — Z globočine morjá. (Konec.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Letošnja letina v našem cesarstvu.

26. dne u. m. je bil na Dunaji veliki mednarodni tržni dan, katerega se je udeležilo 5500 kmetovalcev in žitnih trgovcev iz vseh dežel Avstro-Ogerskih. Pri tej priliki so se brala poročila letošnje žitne letine v različnih deželah našega cesarstva. Naj našim bralcem, katerim je mar za to, da zvejo stan pridelkov, na kratko podamo zanesljivo poročilo.

Pšenice se je na Ogerskem letos pridelalo blizu 2 milijona hektolitrov, na Avstrijskem pa $\frac{3}{4}$ milijona hektolitrov več, kakor v navadnih dobrih letinah. Priderek bi pa še obilniši bil, ako bi ne bil snet (Brand) tu in tam okoli 10 do 15, v nekaterih krajih pa celó do 35 odstotkov uničil. V obče je pšenica v nekaterih krajih prav težka in lepa, v drugih pa slaba. V tuje dežele se bo dalo letos prodati 12 do 13 milijonov centov pšenice in moke.

Rži so na Ogerskem pridelali letos le srednje mero, na Avstrijskem pa znaša pridelek za 1 milijon hektolitrov več kakor v navadnih srednjih letinah. Posebno na Avstrijskem je letošnja rž lepa. Iz Avstrije in Ogerske bo mogoče kaka dva in pol milijona hektolitrov rži na ptuje prodati.

Ječmena se je na Ogerskem blizu 1 milijon hektolitrov, v Avstriji pa $\frac{1}{2}$ milijona čez domače potrebe več pridelalo. Priderek je zeló različen. Z ozirom na to, da se zadnja leta na Avstrijskem in na Ogerskem manj piva skuha, se utegne ječmena tujim deželam oddati 4 do 5 milijonov centov.

Ovsa se je na Ogerskem 600.000 hektolitrov več pridelalo, na Avstrijskem je letina bila večidel dobra in se bo dalo ovsa na tuje izpeljati kak poldrugi milijon hektolitrov. Oves je na Avstrijskem lepši, kakor na Ogerskem, kjer mu je deževno vreme zelo škodovalo. Novega ovsa se utegne iz Avstrijskega in Ogerskega na ptuje oddati kaka $2\frac{1}{2}$ do 3 milione centov.

Koruze se bo letos precej pridelalo. Krompirja pa v več krajih prav nič ne hvalijo.

Kupčija gori imenovani tržni dan je bila živahna; prodalo se je različnega žita ta dan okoli 470.000 metričnih centov.

Postave za napredek govedoreje je treba.

Gospodarji, ki beró „Novice“, vedó, da je deželni odbor Kranjski odobril načrt postave, ki jo je lanski občni zbor družbe kmetijske ukrenil in katera na to gré, da se le taki biki (junci) smejo upotrebovati za pleme, ki za to dobijo licenco. Dostavljati moremo danes temu poročilu, da je sl. ministerstvo kmetijstva obljubilo deželnemu odboru višo sankcijo te postave, ako jo deželni zbor sklene.

Kako potrebna je vsem deželam, ki še nimajo postave, to potrjuje tudi „Gosp. list“ družbe kmetijske Goriške, v katerem gosp. prof. Povšè tako-le piše:

„Če pridem po deželi v dogovor z gospodarji, moram sleherni dan slišati tožbe, da krave jalove ostajajo, čeravno so bile že 3–4krat pri biku. To pa je prav naravno, da se tako godí, kajti nahajajo se vasi, velike občine, ki nimajo niti enega bika. Pri pregledovanju govedoreje našel sem, da na Krasu pripada na enega bika do 400, 500, celó 600 krav! To morem statistično dokazati, da je moja trditev istina. V okraju Sežanskem je 11 bikov in 2208 krav, v Komenskem 5 bikov in 1870 krav, v Korminskem 9 bikov in 1551 krav, v Tržiškem 5 bikov in 1462 krav. In temu statističnemu računu niso vštete telice, ampak le krave, ki so vsaj 3 leta stare. Ker pa v naših pokrajinah noben gospodar ne čaka do 3. leta, smem računati, da se mora za vsaj tretjino več krav prištevati enemu biku. Prav tako moramo še dostaviti, da so nekateri veliki posestniki, ki imajo junca za pleme, pa le za lastni hlev in ga pripuščajo drugim le iz prijaznosti, a ne da bi bil njih junec za javno rabo. V teh številkah so pa tudi taki junci všteti. Tako se istinito nahajajo pokrajine, ki imajo do 600 krav in komaj enega, pa še kakošnega bika!

Senó je drago, kmetje neradi plačujejo dvajsetico za skok, bik postaja hudoben; reven kmet ga ne more, premožniši pa ga ne mara držati, ker ni mu treba vkvarjati se surovo živaljo. Najde se vendar možiček, ki pravi, da so v njegovem hlevu že od nekdanj bika redili, toraj da že stara šega zahteva, da tudi on redí bika, ki mu bo zaslužil sol in moko. Ko zbira junčka, kateri ima postati „reformatore“ govedoreje v dotični okolici, pač si ne beli glave in prvi junček, ki se je rodil, je že v prvem tednu starosti odločen za velevažni posel, naj si bode še tako reven in grdih životnih lastnosti. Da bi ga bolje redil, to mu še v pamet ne pride. Ko je junček 10 ali celó 12 mesecev star, že pripelje